

Sygn. akt: I C 286/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2024 r.

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Katarzyna Wysoczyńska
Protokolant:	Dagmara Smerdzińska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2024 roku w Jędrzejowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności z siedzibą w G.

przeciwko M. Z.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego M. Z. na rzecz powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności z siedzibą w G. kwotę 13.682,40 zł (trzydzieści sześćset osiemdziesiąt dwa złote 40/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 września 2023 roku do dnia zapłaty od kwoty 3682,40 zł (trzy tysiące sześćset osiemdziesiąt dwa złote 40/100) i odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości 2 – krotności odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) od dnia 27 września 2023 roku do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałej części

III. zasądza od pozwanego M. Z. na rzecz powoda (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności z siedzibą w G. kwotę 3933,82 zł (trzy tysiące dziewięćset trzydzieści trzy złote 82/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt I C 286/23

UZASADNIENIE

WYROKU z dnia 9 kwietnia 2024 roku

W dniu 2 października 2023 roku do tut. Sądu wpłynął pozew (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego w G. (aktualnie (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Wierzytelności w G.) przeciwko M. Z. o zapłatę kwoty 22.625,90 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu od kwoty 16.751,77 zł i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty od kwoty 5874,13 zł oraz zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu swego żądania strona powodowa wskazała, że zobowiązanie pozwanego wynika

z umowy pożyczki nr (...) jaką zawarł z (...) Sp. z o. o, a której nie spłacił. Nadto strona powodowa wskazała, że wierzytelność przeciwko pozwanemu nabyła na podstawie umowy cesji wierzytelności, a na kwotę objętą żądaniem składają się kwota 16.751,77 zł z tytułu udzielonej pożyczki, kwota 883,71 zł tytułem odsetek umownych i kwota 4990,42 zł tytułem odsetek za opóźnienie.

Roszczenie strony powodowej było przedmiotem rozpoznania w sprawie prowadzonej w elektronicznym postępowaniu upominawczym w Sądzie Rejonowym w Lublinie sygn. akt Nc – e (...), który postanowieniem z dnia 14 lipca 2023 roku umorzył postępowanie z uwagi na sprzeciw pozwanego (k. 99 – 101, 106- 118).

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 9 stycznia 2021 roku został sporządzony wydruk umowy pożyczki nr (...), w której jako strony wpisano pozwanego oraz (...) Finanse Sp. z o.o.

W umowie wskazano, że kwota pożyczki wyniesie 10.000 zł, a całkowita kwota do spłaty 20.921,71 zł, odsetki umowne 3021,71 zł, opłata prowizyjna 7500 zł i opłata za udzielenie pożyczki 400 zł. Kwota 20.921,71 zł miała być spłacona w 40 ratach w kwota 523,84 zł, (...) określono na 64,44 %. Umowa i harmonogram nie zostały doręczona w żadnej formie pozwanemu.

Sporządzenie wydruku umowy poprzedziła rozmowa telefoniczna pozwanego z przedstawicielem pożyczkodawcy, gdzie pozwany wyraził zgodę na wypłatę kwoty 10.000 zł i podał numer konta na jakie ma być ta kwota wypłacona. W trakcie rozmowy przedstawiciel pożyczkodawcy w sposób niezrozumiały i zbyt szybki przedstawił pozwanemu warunki spłaty pożyczki, wysokość kosztów pozaodsetkowych, które nie były przedmiotem negocjacji.

Na konto wskazane przez pozwanego pożyczkodawca przekazał kwotę 10.000 zł.

Pozwany spłacił kwotę 1571,52 zł.

W dniu 11 września 2015 roku (...) Sp. z o. o i (...) zawarli umowę przelewu wierzytelności przyszłych, a w dniu 11 listopada 2021 roku wierzytelność przeciwko pozwanemu z umowy (...) została nabyta przez (...).

W dniu 30 stycznia 2023 roku strona powodowa i i (...) zawarły umowę przelewu wierzytelności, na mocy której strona powodowa nabyła wierzytelność przeciwko pozwanemu z umowy (...) została nabyta przez (...)

Dowód: wydruk umowa pożyczki z harmonogramem (k. 28 - 31), wydruk formularza informacyjnego (k. 24 -25) umowy przelewu wierzytelności z załącznikami (k. 36 – 79, 84 -91, 97), nagranie (k. 102 + nagranie rozprawy z dnia 1 lutego 2024 roku), potwierdzenie wykonania transakcji (k. 32), pismo z dowodem śledzenia przesyłki (k. 33, 34), wykaz spłat (k. 35), oświadczenia (k. 80, 92,93).

Sąd zważył co następuje:

W ocenie Sądu powództwo jest zasadne częściowo.

W ocenie Sądu strona powodowa wykazała swą legitymację czynną przedkładając dwie umowy przelewu wierzytelności z załącznikami oraz oświadczeniami zbywców wierzytelności. Z dokumentów tych wynika, że strona powodowa była uprawniona do wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze nagranie rozmowy jaka poprzedziła sporządzenie wydruku umowy pożyczki Sąd doszedł do przekonania, że pozwany i pierwotny wierzyciel zawarli jedynie umowę ustną pożyczki, na podstawie której pozwany otrzymał kwotę 10.000 zł, która i z której spłacił kwotę 1571,82 zł.

Umowa pożyczki z dnia 9 listopada 2021 roku nr (...) na jaką powołała się strona powodowa była umową w rozumieniu art. 5 pkt 13 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U nr 126 z późn. zm.) i miała być zawarta w trybie przepisu art. 15 wskazanej ustawy bez jednoczesnej obecności obu stron umowy przy wykorzystaniu

środków porozumiewania się na odległość (tzw. umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość), czyli w drodze elektronicznej.

Do ważności umowy pożyczki zawartej w drodze elektronicznej nie jest wymagana forma pisemna, co wynika z treści przepisu art. 29 ust. 1 wskazanej ustawy, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Z przepisu tego nie wynika zatem, aby forma pisemna została zastrzeżona pod rygorem nieważności, a zatem należało przyjąć, że zastrzeżenie formy pisemnej, zgodnie z przepisem art. 73 § 1 kc, zostało zastrzeżone jedynie pod rygorem dowodowym (wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 12 grudnia 2017 roku II Ca 2448/17 [legalis 2052181](#)).

Do przyjęcia, że doszło do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, zgodnie z treścią art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1997 roku Prawo bankowe, wystarczy przedłożenie umowy na innym trwałym nośniku w postaci elektronicznej (wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 14 maja 2019 roku II Ca 180/19 [legalis 2159273](#); komentarz do art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim pod red. Osajda) oraz dowodu doręczenia tej umowy konsumentowi stosownie do art. 29 ust. 2 wskazanej ustawy o kredycie konsumenckim. Doręczenie to może nastąpić w dowolny sposób w tym również w drodze elektronicznej, przy czym na pożyczkodawcy ciąży udowodnienie faktu doręczenia konsumentowi takiej umowy (Wyrok Sądu Rejonowego Łódź – Widzew z dnia 15 października 2020 roku II C 516/20 [legalis 249501](#); wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 17 września 2020 roku II Ca 771/20 [legalis 2494149](#)).

Zdaniem Sądu strona powodowa nie przedłożyła żadnego wiarygodnego dowodu, z którego wynikałoby, że pozwanemu doręczono wskazaną umowę. Z nagrania rozmowy, jaką przeprowadził pozwany i przedstawiciel pierwotnego wierzyciela wynika, że pożyczkodawca zgodził się udostępnić pozwanemu kwotę 10.000 zł i pozwany wskazał swoje dane w tym numer konta bankowego do przelewu wskazanej kwoty. W trakcie rozmowy przedstawiciel wierzyciela bardzo szybko i niezrozumiale przedstawił warunki spłaty pożyczki, a nadto poinformował pozwanego, że umowa zostanie przesłana mailowo. Strona powodowa nie przedłożyła jednak żadnego dokumentu, z którego by wynikało, że faktycznie umowa ta została doręczona pozwanemu w sposób ustalony w trakcie rozmowy, a zatem w ocenie Sądu do zawarcia umowy określonych w wydruku umowy nie doszło. Dowodem potwierdzającym doręczenie tej umowy nie mogła być kserokopia pisma k. 137, albowiem nie dołączono do niego dowodu doręczenia lub chociażby nadania tego pisma do pozwanego.

W ocenie Sądu faktycznie strona powodowa udostępniła pozwanemu kwotę 10.000 zł i pozwany z tej kwoty spłacił kwotę 1571,82 zł, a zatem zostało wykazane zawarcie umowy pożyczki co do kwoty 10.000 zł, ale bez ustalenia dodatkowych warunków jak w wydruku umowy.

W ocenie Sądu niezależnie od powyższego należy wskazać, że postanowienia umowy w zakresie tzw. pozaodsetkowych kosztów (prowizja 7500 zł, opłata za udzielenie pożyczki kwota 400 zł) był niedozwolonymi klauzulami umownymi i dlatego nie wiązały pozwanego.

Wskazać należy, że ocena umowy pożyczki pod kątem stosowania klauzul niedozwolonych jest możliwa nie tylko na zarzut pozwanej, ale także przez Sąd z urzędu (wyrok ETS z dnia 27 czerwca 2000 r., C-240-244/98, wyrok ETS dnia 26 października 2006 r., C-168/05, wyrok z dnia 4 czerwca 2009 r., C-243/08) oraz uchwałę SN z dnia 15 września 2020 roku III CZP 87/19 [legalis 2468020](#)).

Zgodnie z przepisem art. 385¹ § kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne), przy czym nie dotyczy to postanowień określających świadczenia główne stron, w tym ceny i wynagrodzenia, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazany przepis ma zastosowanie do umów obligacyjnych zawieranych pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami z użyciem wzorca umowy lub też do umów zawieranych bez użycia takiego wzorca (wyrok SN z dnia 7 grudnia 2006 roku III CSK 266/06 [lex 238949](#)).

Niewątpliwym jest, że wskazany przepis może mieć zastosowanie w niniejszej sprawie, albowiem umowa pożyczki została zawarta pomiędzy przedsiębiorcą, czyli (...)

Sp. z o.o. a konsumentem, czyli pozwanym.

Klauzula generalna wskazana w cytowanym przepisie zawiera dwa kryteria oceny umowy, a mianowicie dobre obyczaje oraz interesy konsumenta. Uznanie konkretnej klauzuli umownej za niedozwolone postanowienie umowy wymaga stwierdzenia łącznego wystąpienia obu przesłanek, a więc sprzeczności z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta (wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013 roku I CSK 660/12 lex 1408133).

Dobre obyczaje to w zasadzie pojęcie równoważne dla zasad współżycia społecznego, czyli pozaprawnych reguł postępowania niesprzecznych z etyką, moralnością i aprobowanych społecznie. W szczególności sprzeczne są wszelkie postanowienia umowy, które naruszają uczciwość, zaufanie do kontrahenta, zmierzają do wykorzystania przymusowego położenia drugiej strony umowy, a tym samym naruszają równorzędność stron stosunku prawnego (Adam Olejniczak - komentarz do art. 385¹ kc lex; wyrok SN z dnia 3 lutego 2006 roku I CK 297/05 Wokanda 2006 nr 7-8).

Interesy konsumenta to pojęcie szerokie i należy przez nie rozumieć nie tylko interesy ekonomiczne. Z rażącym naruszeniem interesów konsumenta mamy do czynienia

w przypadku, gdy postanowienia umowy znacząco odbiegają od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron, gdy dochodzi do jaskrawej, nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków stron umowy (wyrok SN z dnia 13 lipca 2005 roku I CK 832/04).

Do naruszenia tej równowagi stron odnosi się także art. 3 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE l 2011.304.64), zawierający definicję nieuczciwych warunków umowy zawieranej z konsumentem.

Należy wskazać, że nie każde postanowienie umowy podlega ocenie pod kątem uznania go za niedozwoloną klauzulę. Z badania tego wyłączone są postanowienia umowy uzgodnione indywidualnie z konsumentem oraz postanowienia określające jednoznacznie główne świadczenia stron.

Zgodnie z art. 720 § 1 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego pożyczkę określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Z definicji umowy pożyczki nie wynika zatem, aby wysokość opłat za udzielenie pożyczki czy prowizji należały do głównych świadczeń stron umowy, albowiem do świadczeń tych należą jedynie udostępnienie kwoty pożyczki przez pożyczkodawcę oraz zwrot kwoty pożyczki przez pożyczkobiorcę (wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 30 września 2002 roku XVII Amc 47/01 Dz. Urz. UOKiK 2003/1/244; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2004 roku I CK 472/03 Pr. Bank. (...)).

Tym samym postanowienia w zakresie ustalenia wysokości opłaty za udzielenie pożyczki i prowizji podlegają ocenie przy uwzględnieniu art. 385¹ kc i mogą być uznane za niedozwolone klauzule umowne.

Zgodnie z art. 385¹ § 3 kc niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, w szczególności odnosi się do to wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Przy ocenie postanowień umowy pod kątem ich indywidualnego uzgodnienia należy także kierować się art. 3 ust. 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku

w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE l 2011.304.64), zgodnie z którym warunki umowy zostaną zawsze uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument

nie miał wpływu na ich treść, zwłaszcza jeżeli zostały przedstawione konsumentowi w formie sformułowanej uprzednio umowy standardowej (wyrok SN z dnia 3 lutego 2006 roku I CK 297/05 Wokanda 2006 nr 7-8).

W ocenie Sądu umowa pożyczki (...) w części dotyczącej ustalenia wysokości prowizji i opłaty za udzielenie pożyczki w łącznej kwocie 7900 stanowiących łącznie 79 % wysokości kwoty pożyczki udostępnionej pozwanemu nie zostały uzgodnione z pozwanym indywidualnie. Należy także dodać, że strona powodowa przy uwzględnieniu art. 385¹ § 4 kc nie udowodniła, że te zapisy umowy zostały uzgodnione indywidualnie z pozwanym, a z nagrania rozmowy wynika, że wysokość tych kosztów była jedynie przedmiotem informacji i to przedstawionych dość niezrozumiale pozwanemu, bez możliwości ich negocjacji.

W ocenie Sądu postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości prowizji i opłaty za udzielenie pożyczki były niedozwolonymi postanowieniami umowy i zmierzały do obejścia przepisów dotyczących wysokości odsetek, rażąco naruszały prawa pozwanej jako konsumenta.

Niewątpliwym jest, że instytucjom udzielającym pożyczek należy się wynagrodzenie za udzielenie pożyczki w postaci np. opłaty i prowizji. Zdaniem Sądu koszty te jednak nie mogą być wygórowane i muszą mieć swoje uzasadnienie zarówno w odniesieniu do wysokości samej kwoty pożyczki, jaki i okresu spłaty pożyczki oraz faktycznych czynności pożyczkodawcy podjętych przy udzieleniu pożyczki, a wyliczenie ich wysokości musi być jasne i zrozumiałe.

Ustalenie wysokości opłat wskazanych wyżej na poziomie 79 % kwoty jaką pozwany faktycznie uzyskał w ramach umowy jako kwoty pożyczki było nieuzasadnione i rażąco wygórowane, a nadto zmierzało do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych i nie znajdowało uzasadnienia w czynnościach dokonanych przez pożyczkodawcę.

Pożyczkodawca w umowie nie przedstawił wyliczenia kwot opłat w łącznej wysokości 7900 zł. Niewątpliwym jest dla Sądu, że postanowienia umowy w zakresie ustalenia wysokości tych kosztów były rażąco krzywdzące dla pozwanego, albowiem faktycznie do swej dyspozycji otrzymał kwotę 10.000 zł, a zgodnie z wydrukiem umowy był zobowiązany do zapłaty kwoty ponad dwukrotnie wyższej (20921,71 zł). Nadto pozwany na ustalenie wysokości tej dodatkowej kwoty w wysokości 7900 zł nie miał żadnego wpływu, kwota ta została mu przez pożyczkodawcę narzucona.

Z tych też względów Sąd uznał postanowienia umowy pożyczki w zakresie ustalenia wysokości opłaty za udzielenie pożyczki i prowizji w łącznej kwocie 7900 zł za niedozwolone postanowienia umowy i przez to za niewiążące pozwanego. Tym samym uznano, że pozwany nie był zobowiązany do uiszczenia tej kwoty.

Oceniając wysokość wskazanych dodatkowo opłat zastrzeżonych w umowie pożyczki Sąd nie mógł pominąć rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, która uregulowała wysokość maksymalnych tzw. pozaodsetkowych kosztów, a także wskazała w przepisie art. 36a wzór na ich obliczenie. W ocenie Sądu uregulowanie zawarte we wskazanej ustawie o kredycie konsumenckim znajdzie zastosowanie dopiero wtedy, gdy zostanie ustalone w sposób nie budzący wątpliwości, że postanowienia umowy pożyczki w zakresie tzw. pozaodsetkowych kosztów, w tym właśnie opłat przygotowawczych i prowizji zostały ustalone z konsumentem indywidualnie. W przypadku, gdy wysokość tych opłat nie została ustalona indywidualnie, to takie postanowienie umowy jest nieważne i bez znaczenia jest to, że wysokość tych dodatkowych należności mieści się w wyliczeniu zawartym w umowie o kredycie konsumenckim.

W ocenie Sądu zgodnie z umową ustną pozwany zobowiązany była do zapłaty jedynie kwoty 10.000 zł, czyli kwoty udzielonej pożyczki oraz odsetek umownych w kwocie 2125,66 zł do dnia wypowiedzenia umowy. Pozwany spłacił kwotę 1571,82 zł, a zatem pozostała mu kwota 10.553,84 zł. Do kwoty tej doliczono odsetki maksymalne za opóźnienie w kwocie 3128,56 zł wyliczone od dnia 24 czerwca 2022 roku do dnia 27 września 2023 roku (wypowiedzenie umowy – wniesienie pozwu do Sądu), od kwoty 10.553,84 zł, co dało łącznie kwotę 13.682,40 zł.

Odsetki zasądzono od 27 września 2023 roku zgodnie z żądaniem pozwu, tj od dnia wniesienia pozwu.

W pkt II powództwo oddalono w pozostałej części z uwagi na niezasadność żądania pozwu.

O kosztach procesu orzeczono w pkt III na podstawie art. 98 §1, 1¹ kpc i art. 108 kpc.

Strona powodowa wygrała w 60 %, zatem w takiej wysokości należy się jej zwrot kosztów procesu.

Strona powodowa poniosła łączne koszty w kwocie 6556,38 zł , na którą złożyły się:

- kwota 1132 zł tytułem opłaty od pozwu

- kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej

- kwota 5400 zł tytułem wynagrodzenia fachowego pełnomocnika zgodnie z§2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych

- kwota 7,38 zł wydatek związany z notarialnymi kosztami.

Ze wskazanej kwoty należy się zatem stronie powodowej kwota 3933,82 zł, którą zasadzono w pkt III wyroku.